

SLOVENSKA ZEMLJA

Glasi slovenske kmečko - delavske politike

Za konzorcij: izdajatelj in urednik Kreutzer Pavel, Ljubljana, Trnovski pristan 14
Štev. čekovnega računa 16782. Tisk Delniške tiskarne d. d. (Preds'avnik F. Pintar)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 40 din, polletno 20 din, četrtletno 10 din.
Za kmete in delavce naročnina letno 32 din, polletno 16 din, četrtletno 8 din

Stev. 5

Ljubljana, dne 21. marca 1940

Leto III.

V velikonočnih dneh živimo in naša misel se ustavlja ob vseh pomembnejših dogodkih sedanosti in preteklosti. Prihajajoča pomlad nam vlija novega upanja v našo narodno bodočnost. Skromno je sicer to upanje, toda narod, ki ga goji danes, ga bo ohranil tudi vnaprej in izšel iz vseh teh pretresljajev še močnejši in odpornejši in tako dokazal, da ima pravico do samobitnega življenja.

Slovenci imamo nekaj velikih mož: Vodnik, Prešeren, Levstik, Cankar in drugi, to so imena slovenskih mož, ki so vsak v svoji dobi gradili slovensko kulturo in samobitnost našega naroda ter mu kazali pota, po katerih mora hoditi, če hoče to samobitnost ohraniti.

Kulturni in gospodarski razvoj Slovencev pa je zahteval tudi političnega dela. Zato so se pozno sicer, v sredi preteklega stoletja, začeli posamezniki zanimati tudi za politično življenje. Dobili smo prve slovenske politike, tako da danes lahko že govorimo tudi o slovenski politični zgodovini. Če pregleđamo to zgodovino, potem spoznamo, da naše politično delo ni bilo tako uspešno, kakor delo tistih, ki so nam nasilno vladali in katerim je veljal naš boj.

V svojem političnem delu, zlasti v dobi zadnjih štiridesetih let, si nismo znali vzgojiti takega političnega vodstva, ki bi vedno in povsod, dosledno in določno, zagovarjalo koristi slovenskega ljudstva. To velja predvsem za slovensko kmečko ljudstvo, ki do danes ni dalo iz sebe zastopnikov, ki bi jim mogli Slovenci, posebno še delovno ljudstvo, popolnoma zaupati. Tako se slovenskemu kmečkemu ljudstvu tudi še ni posrečilo ustvariti močnega slovenskega ljudskega gibanja, ki bi pomenilo popoln preobrat v našem političnem življenju in ki bi ravno v današnjih težkih časih imel vodilno vlogo v urejanju razmer v državi.

Ni naš namen, da bi v podrobnosti navajali vzroke tega našega zaostanka, moramo pa ob tej priložnosti opozoriti na veliko kmečko gibanje na Hrvaškem in na njegova ustanovitelja brata dr. Antona in Stefana Radića.

Bila sta prva kmečka apostola v hrvatskem narodu, ki se nista strašila žrtev in ovir, ki so se jima stavliale na pot, ko sta hodila med hrvatsko kmečko ljudstvo in ga duhovno in politično dvigala. Hrvatski kmet ni ostal gluha za njuno pisano in izgovorjeno besedo in misel: spoznal je upravičenost in pravilnost miselnosti, ki sta jo oznanjala; pridružil se je tej miselnosti in jo sprejel kot svojo.

Težko je bilo orati ledino in še težje sejati take, za tedanjí čas kar prevratne misli, toda pošteno in vztrajno delo bratov Radićev je zmagalo in premagalo vse ovire ter rodilo tudi dobre sadove. Po dolgih letih napornega in res apostolskega dela med svojim ljudstvom sta vendarle ustvarila hrvatsko narodno gibanje, katerega hrbenica je postal hrvatski kmet. Pot, ki sta jo začrtala dr. Anton in Stefan Radić, še ni končana, nadaljujejo jo njuni nasledniki, ki imajo danes v nekaterih pogledih še večje težave, kakršne sta imela pokojna brata, duhovna osvoboditelja hrvatskega kmečkega ljudstva.

Ko se ob velikonočnih dneh tudi mi Slovenci spominjamo dela bratov Radićev, želimo, da bi njuna osvobodilna in človečnostna misel prepojila tudi slovenskega in srbskega kmeta, da vsi

Kreutzer Pavel:

Revolucija ali evolucija...

Že v zadnji številki smo omenili, da nam je treba več dela in manj zavajanja ter hlastanja po senzacijah. Povedali smo tudi, s kakšnimi vprašanji prihajajo včasih naši somišljeniki: k nam, bodisi v pisnih ali osebno. Poleg toliko ostalih vprašanj, ki naše somišljenike vznemirjajo tako, da jim včasih kar ne dajo spati, je tudi beseda «revolucija». Razmere so od dne do dne slabše; naš človek, pa naj bo to kmet, delavec, obrtnik, trgovec, nameščeneec ali uradnik, s svojimi prejemki ne more več izhajati tako, da bi človeka vredno preživljal sebe in družino. Kaj je torej bolj naravno, da meni ta ali oni, revolucija bi nas rešila vsega hudega in nam dala, česar aam danes manjka. In otročje nevedna duša si misli, potem se bomo oddahnili; bogatašem in krivičnejšem bomo vzeli, kar so nagrabili od ubogega delovnega ljudstva in razdelili med reveže. Potem ne bo treba več delati in tudi ne več misliti, kako bomo pridobivali vsakdanji kruh. Med in mleko se bosta cedila in vsega bo zadosti.

Da bo abotnost takega mišljenja očitna, naj razložimo, kaj je bistvo vsake revolucije. Revolucija pomeni v tuji besedi: preobrat, in sicer nasilen preobrat ko se ljudske množice navečičajo večnega trpljenja in zapostavljanja in si s silo poiščejo svojo pravico. Menda ne bo napačno, da povem ob tej priložnosti, kako naša kmečko-delavska politika gleda na te stvari. Na svojem delegatskem zboru, ki smo ga imeli 15. marca 1936. leta v Celju, je o tem spregovoril nekaj tehtnih besed član izvršnega odbora dr. Dragotin Lončar. Izvajal je tedaj naslednje: «Smo za demokracijo, toda brez 6. januarja. Hočemo svoboden tisk in svobodno besedo zase in za druge. Res je, da se tudi svoboda izrablja, toda vprašam vas, kaj na svetu se ne izrablja? Res pa je tudi, da brez svobode slabih stvari niti popraviti ne moremo. Svobodo hočemo in vprašanje je le, kako naj si jo pribojujemo: ali mirno ali nasilno? Potrebni sta razvojna in včasih tudi preobratna sila. Narod ima pravico, da si svobodo tudi s silo vzame. Češki politik Havliček pa je dejal, da predpostavlja silo oborožene revolucije revolucijo v glavah in srcih. Tega se je držal tudi pokojni Radić, ki je odklanjal nasilje. Zato je propovedoval človečnost. Enako je učil tudi naš France Levstik. Zametujemo nasilje in ni nam vzor!» To je povedal o revoluciji naš človek. Zanimivo je, kaj pravi o revoluciji zgodovinar, ki je napisal obširno delo o eni izmed največjih revolucij, ki je svet kdaj pretresla, to je o francoski revoluciji leta 1798. On pravi:

trije združeni dosežemo svoj namen: Ustvaritev močne, svobodne, pravične in človečnostne jugoslovanske kmečko-delavske države, v kateri bo imel odločilno besedo slovenski, hrvatski in srbski kmet, če Bog da v kratkem času tudi bolgarski!

Na to vstajenje čakamo in dolžnost slovenskega kmeta je, da za ta namen žrtvuje, kar je v njegovi moči, da bo ta vzvišena misel čim prej tudi uresničena!

Kreft Vladimir.

«Dejanska revolucija je v bistvu samo uničevala. Ustvarila je sicer sodobno duhovno podobo, ni pa bila spsobna, da bi to miselnost tudi realizirala (prenesla v življenje). Ta miselnost je hotela državo na novo zgraditi, izživljala se je pa potem v maščevanje tistih, ki niso ničesar imeli, in k neprestanim zločinom. Francija je tedaj divjala v mrzlični groznici s silo, ki se je bolesto stopnjevala in v kateri je ljudstvo vse storilo, vse tvegalo in se končno znašlo v strašni prepasti. Revolucija je uničila vsakega, ki je hotel kvišku; zadušila je svoje lastne otroke in lastne mogočnejše v potokih krvi, da se je h koncu sprevrgla ta mogočna žaloigra v vsestranske spletke, ki so uničile poslednje napore in se je množica nazadnje uklonila sablji.»

Menim, da k povedanemu ni treba pojasnil. Hotel bi samo še poudariti bistvo evolucije (razvojne poti), kateri naša stranka daje prednost. Evolucija pomeni, kakor je dr. Lončar pravilno poudaril — revolucijo v glavah in srcih. Evolucija je razvojna pot. Marsikdo seveda poreče, da je to samo slepljenje ljudstva, češ, že toliko in toliko let se bojujemo pri volitvah in drugod, a nikoli ni pravega uspeha. Bojujemo se, to je resnica, kaj smo izbojevali, to je druga stvar. Kdo pa bi mogel ubraniti našemu kmečkemu in delavskemu ljudstvu, da pri zadnjih dveh volitvah, ki so imele plebiscitaren pomen, glasuje za opozicijsko li-

sto? Nihče! Pa omenja kdo podkupovanje, nasilje itd. Vse to razumemo, vemo pa tudi, da zavednega ljudstva nihče ne more niti podkupiti niti posiliti. Zgled naj nam bo hrvatski narod, ki je dal zaupanje tistemu, ki mu je res zaupal. Na parlamentarnih tleh, z evolucijo in brez prelivanja krvi je hrvatski kmet pokazal in dokazal svojo voljo in dosegel sedanji uspeh in oddih. Tega naj se zavedajo vsi tisti, ki menijo, da bomo Slovenci kaj orida dosegli zgolj z besedičenjem in s praznim hujskanjem ter brez trdne zavesti, volje in jasnega cilja.

Ko je avstrijsko in madžarsko plemstvo z avstrijskim cesarjem in ogrskim kraljem na čelu jemalo Hrvatom njih prastare pravice, so mu ti odgovorili: «Liberi sumus, non municipia.» Svobodnjaki smo, ne podložniki! Tako mora danes odgovoriti sleherni slovenski človek, kadar bo postavljen pred to vprašanje. In kje se danes postavlja to vprašanje? Pri državnih, samoupravnih, občinskih in drugih volitvah. Tedaj je treba spregovoriti samo besedico ali vreči kroglico v pravo skrinjico in vse bo prav. Dokler pa ljudstvo za šilce žganja ali borih deset dinarjev prodaja svoje prastare človeške in državljanske pravice, ne zasluži drugega kakor suženjstvo. Potem je tudi odveč govoriti o revoluciji, ker kaj naj napravi sila pesti, če glava ne ve, kaj bi bilo treba? Zato kličemo vsem našim somišljenikom: več revolucije v glavah in srcih in zmagali bomo!

Stvarnost, stvarnost!

Slovenci imamo poleg bojazljivosti, pohlevnosti in lenobe tudi veliko napako «velikopoteznosti». Medtem ko so prve tri napake obče človeške nрави, je «velikopoteznost» bolezen, ki smo se je od drugod nalezli, ker zanjo niti poštene domače besede nimamo. Pa čeravno je bolezen tuja, nevarna nam je močno. Škoda lahko precenimo, če malo pogledamo pojave te bolezni. Bolezen se je začela menda za davorijo «Od Urala do Triglava». Navdušeno smo se drli, ne da bi komu na misel prišlo poiskati meje prave slovenske zemlje in pot, kako naj pride slovenski narod spet v njeno posest. Namesto, da bi sešeli, kaj smo zase napravili, smo se pri vsaki priložnosti «velikopotezno» ustili, kakšne može je mali slovenski narod že dal «človeštvu». In ko so veliki narodi, predstavniki tega «človeštva» risali nov zemljevid Evrope, so rezali po našem narodnem telesu, mi pa nismo imeli nikogar, ki bi bil za domovino na noge postavil pet oboroženih polkov.

Nesrečna «velikopoteznost» nas ubija na vseh koncih in krajih. Zahtevamo popolno medicinsko fakulteto, za narod pa še prepotrebne bolnišnice nimamo. Svoje združništvo primerjamo danskemu, naša kmetijska proizvodnja pa je na zadnjem mestu. Imamo nič koliko knjig o umni živinoreji, konjereji itd. in vse mogoče ustanove za podpiranje teh gospodarskih panog, kmet ima pa čim dalje bolj revna kljuseta in mršave krave. Naši kulturni

varuhi hočejo Slovence seznaniti z vso tujo kulturo, slovensko leposlovje pa životari. Hočemo umetnostne galerije in akademije, narod pa ne dobi niti domače obhajilne podobice. Poglobitev železniške proge v Ljubljani, zidava monumentalnih trgov za stotisočglave množice in drugi stomilijonski načrti so opisani v naših listih, Ljubljana pa še poštenega javnega stranišča nima.

Pojavov «velikopoteznosti» bi človek lahko naštel za debelo knjigo. Menimo pa, da že ti zadostujejo za spoznanje: preč s tako bolešno velikopoteznostjo, ki z njo le lenobo podpiramo. Velikopoteznost je narod že tako pokvarila, da vsak misli, z velikim načrtom je že vse opravljeno. To vidimo tudi v marsikaterem pismu, ki ga dobimo. Z velikimi načrti nas hočejo osrečevati ljudje vseh stanov, redko redko pa dobimo pismo, v katerem nam kdo stvarno razloži pameten načrt in pot izvršitve.

Zato povemo danes na ves glas: V resnici pozidana, preprosta hiša, ki bodo v nji stanovali ljudje, je za zdaj več vredna, kakor vsi načrti gradov in palač, ki zanje nimamo denarja. Tudi naš narod je vreden stanovanja v gradovih in palačah, ali dokler jih nima, je treba narodu dati streho, kakršno si lahko postavi. Najprej je treba najti izhod iz politične in gospodarske revščine, vse drugo mora počakati. Torej bodimo stvarni in delavni ter ne slepimo naroda z velikopoteznostjo.

Naše vstajenje

Spomladi, ko se prebuja narava, klije vsepovsod novo življenje. Premagalo je zimo in mraz se je umaknil toploti, ki daje vsem novih moči za delo. Kmetje so pričeli z delom na polju in v vinogradih ter pričakujejo in se veselo največjega praznika — Velike noči, praznika vstajenja trpečih, zmage pravice nad krivico in ljubezni nad sovraštvom. Velika noč, praznik krščanstva, nas spominja na vstajenje Boga-človeka, ki je za srečo človeštva žrtvoval samega sebe. 1900 let je že minilo od njegove mučeniške smrti na križu, in prav toliko časa že poje krščanstvo pesem vstajenja. Za nauke ljubezni, pravice in resnice, je moral Kristus preživeti največjo sramoto, smrt na križu. Pismarjem in farizejem, ki so preganjali in izkoriščali svoje ljudstvo, je njegova beseda obujala vest, zato so ga tudi usmrtili. Toda premagal je smrt in vstal!

Njegovo vstajenje je pomenilo luč, ki je razsvetljevala svet in mu kazala pot v novo in srečnejše življenje dolga stoletja. Nazadnje je opešala, kajti človeštvo je bilo preslabo, da bi moglo doumeti veličino in moč te luči. Dejavno krščanstvo je ostalo le v srcih najbednejših in trpečih, ki niso izgubili vere v zmago pravice in ljubezni. Doba bojev «za staro pravdo», za katero so se bojevali tudi slovenski kmetje, je dokaz njihove velike vere v Kristusov nauk. Tlačena raja je bila premagana in odvladajoče gospode kaznovana, ker je zahtevala svoje pravice.

Počasi se je pričelo daniti in zapadna ljudstva so po hudem boju izbojevala nekaj pravice, ki so vsemu človeštvu dajale pobudo za nadaljnje boje. Tudi slovenske vasi se je sonce usmili in obudilo speči slovenski narod k novemu življenju. Prvi žarki svobode, ki so odpravili kmetom tlako in rodili našo narodno zavest, so nam zasijali prav pred 92. leti. Nastala je doba novega življenja in nove vere v nas same in našo bodočnost. Narod se je prebujal in terjal svoje pravice, katerim se ni nikoli

odpovedal in se zato zanje še zmerom bojuje.

Ta boj je danes še toliko hujski in ostrejši, kolikor je zavest prizadejane krivice močnejša! Kmetje živo čutijo svojo zapostavljenost; zavedajo se bednega položaja, v katerem živijo in ki je zanje krivičen. Zato od svojih zahtev ne morejo odnehati, ker so upravičene in hočejo vsaj to, kar drugi že imajo. Tudi naš podeželski delavec terja kruh zase in svoje otroke.

Mir, ki ga je človeštvu ob svojem vstajenju obljubil Bog-človek, še ni prišel. Letošnjo Veliko noč zopet grme topovi v naši bližini. Človeška kri se znova preliva in kdaj bo ta bratomorna vojna končana, nihče ne ve. Slovenski kmetje in delavci danes bolj kot kdaj prej pričakujejo miru, ker strahote zadnje vojne še niso pozabljene. Le v miru je mogoč vsestranski napredek, zato obsojamo vojno kot sredstvo za reševanje sporov med narodi.

Slovenska zemlja se prebuja; sončni žarki jo ogrevajo in kličejo k vstajenju vso naravo. Kmetje odhajajo na delo z željo, da bi sadove svojega dela tudi uživali. Njihova molitev na velikonočno nedeljo ob Kristusovem vstajenju bo ena sama želja, da se rešijo prepada, nad katerim vise. Slovenski narod je preživel že težke čase in s tem dokazal svojo življenjsko moč. To nam daje novega poguma in moči, da v teh negotovih časih ne omagamo in da v boju za obstoj in srečnejšo bodočnost vztrajamo. Ovire, ki so na poti, bomo morali premagati, stiske sedanosti odpraviti, prav tako nergače. Potrebno nam je delo povsod: na političnem, kulturnem, gospodarskem in socialnem polju. Kmet, ki nas vse preživlja, se mora zavedati, da je enak med enakimi, to enakost pa si mora s pomočjo vsega poštenega ljudstva tudi izbojevati.

Ko bo slovensko delovno ljudstvo prišlo do svojih človeških in državljskih pravic, tedaj bo v resnici lahko praznovalo praznik «Vstajenja».

Josip Udovič.

Močni partnerji

Že ponovno smo v kakem časopisu brali izjavo tega ali onega politika, ki si želi močnih partnerjev, to se pravi: politične stranke, s katero v zvezi bi mogel brez velikih težav vladati in obdržati večino parlamenta na svoji strani. Take želje prihajajo včasih celo iz ust demokratičnih politikov, ki vedo, kako je z demokracijo bilo v zadnjih desetih letih v Jugoslaviji

Razumemo željo marsikoga, ki danes predstavlja res večino, da bi tudi pri sosednem narodu rad dobil «močnega» zaveznika. Toda vprašati se moramo predvsem, kje so tisti časi, ko si je naš narod res lahko svobodno določal in izbiral svoje politične predstavnike? Od tega je že dolgo in zato danes želja po močnih partnerjih resni umestna in razumljiva, ker na nedemokratičen način pridobljeni gla-

sovi še niso izraz resničnega političnega zaupanja. Treba je tedaj najprej ljudstvu dati priložnost, da po svobodni presoji, izberi in pripadnosti izreče svojo pravo voljo. Tedaj šele bomo razumeli iskanje močnih partnerjev, ki naj podpro politikove državne in družbene presnove. In še tedaj bo treba vsakemu novemu zavezniku dobro pretipati obisti. Zakaj? Zato, ker nam še tako močan partner ali zaveznik ni v pravo pomoč, če ni z njegovo številčno močjo zvezana tudi moralna moč ter sorodnost programa in hotenja, ki ga partner prinaša v zvezo.

V zgodovini golo število še nikoli ni trajno odločalo in tudi ne bo. Odloča preiščljena in ravna pot, to je jasen in ljudski program ter prava vztrajnost in poštenost. Če tega ni, tudi številčno še tako močan partner ne more nikomur koristiti, vsaj trajno ne. To naj si zapomnijo vsi, ki se danes love za «močnimi partnerji».

P. K.

Velika železniška nesreča

Na železniški progi Karlovac—Ljubljana se je zgodila v nedeljo 17. marca velika železniška nesreča. Potniški vlak, ki vozi zjutraj iz Karlovca v Ljubljano, je zavozil pri postaji Ozalj ob Kolpi v velik plaz, ki se je utrgal nad progo. Zaradi močnega sunka se je prevrnila lokomotiva in sprednji vagoni, v katerih je bilo največ potnikov, v Kolpo. Prestrašeni potniki niso vedeli, kaj bi storili, ker so bili vagoni v vodi. Nekaj se jih je hitro rešilo in so pričeli reševati sopotnike. Pri reševanju sta se posebno odlikovala posestnik Anton

Rupena iz Mirne peči in žel. uradnik Ciril Adam iz Novega mesta. Število smrtnih žrtev še ni točno znano, ker še niso dvignjeni vagoni iz Kolpe. Sodijo, da je našlo smrt 10—12 potnikov. Ranjenih je okrog 25 potnikov, od teh 7 hudo. Med hudo poškodovanimi so: Miroslav Šilar, trgovec iz Črnomlja, Mirko Pilat iz Jaske, Jože Pruder iz Škofljice, Zlatka Plamšar, učiteljica iz Radatovičev, Katica Pacen iz Karlovca, Miha Kuštrin iz Zagreba in Marija Sablarić iz Zagreba. Na kraj nesreče je takoj prišla večja pomoč in posebna komisija, ki je nadzorovala reševanje.

Veselo Veliko noč

Želi uredništvo „Slovenske zemlje“ vsem somišljenikom kmečko-delavske skupnosti, predvsem vsem članom našega glavnega odbora, izvršnega odbora in dopisnikom, kakor tudi vsem našim marljivim zaupnikom, ki izvršujejo težko apostolsko delo med slovenskim delovnim ljudstvom! Porabite tudi te praznike Vstajenja Boga-človeka in vstajenja naše matere narave koristno. Koristno za našo kmečko-delavsko skupnost in njeno glasilo „Slovensko zemljo“ tako, da nam pridobite čim več naročnikov, da zbirate za tiskovni sklad in s tem dokažete, da ste vredni nasledniki svojih prednikov, ki so za svojo in svojega ljudstva svobodo žrtvovali najdragocenejše, kar so imeli, svoje lastno življenje. Tudi vsem rojakom, ki so morali v tajino „s trebuchom za kruhom“ veselo Veliko noč!

Kaj nam pišejo...

Zelo me veseli, da je naš list «Slovenska zemlja» zopet pričel izhajati. Kar bo le v moji moči bom storil, da list razširim. Prosim, da mi pošljete deset položnic, da jih izročim tistim, ki se bodo na list naročili.

D. F., Podstreda.

★

«Na željo kmečkih ljudi se obračam na vas s prošnjo, da bi se naše kmečko gibanje za gornjegrajski okraj popolnoma reorganiziralo. Z dosedanji zaupniki ljudstvo ni zadovoljno, kar ste prav lahko spoznali pri zadnjih državnoborskih volitvah... Hočemo močne organizacije, ki bo vse ostalo podržala in skrajni čas je, da začnemo delati. Prosim, da mi čimprej pošljete potrebna navodila.»

Z. J., Rečica ob Savinji.

Opomba uredništva: Že pred tedni smo Vam poslali potrebna navodila in Vas ponovno prosimo, da z delom pohitite. Vemo sami, da pri Vas ni bilo vse v redu, ker se je nekaterim našim zaupnikom zelo mudilo in so mislili samo na poslanske dnevnice in ureditev svojih osebnih zadev in težav. Zato Vas prosimo, da primete za delo vi in se pri tem zavedate, da bo tudi Vam boljše, kadar se zboljša splošni položaj slovenskega delovnega ljudstva.

★

Spoštovani gospod urednik! Danes Vam nakazujem delno naročnino za «Slovensko zemljo», kateri gre vse priznanje. Vsi sestavki so pisani iskreno, v njih ni hinavščine in običajne reklame. Kot Vaš zvesti somišljenik bom za list agitiral, da pridobimo čim več vnetih in prepričanih somišljenikov.

F. A., Gotovlje.

Odgovor urednika: Vesel sem Vaših vzpodbudnih besed in samo želim, da greste res s pravo apostolsko vneto na delo. Vedite, da je resnica samo ena in kdor hoče pisati v korist našemu delovnemu ljudstvu, mora pisati tako, kakor pišemo mi in mora oznanjati ta nauk, ki ga mi oznamamo. Želim, da bi našli še več posnemovalcev, ki bi tako pravilno spoznali upravičenost in potrebo našega dela, kakor ste to spoznali Vi.

★

Gospod urednik! Pošiljam Vam znesek din 50.— in sicer din 32.— za letno naročnino «Slovenske zemlje», a ostalih din 18.— za tiskovni sklad. Naj se razširja ta prepotrebni kmečki list, ki edini razume naše težave in se zato tudi tako močito zavzema za ubogega kmeta in delavca.

A. N., Predgrad pri Starem trgu.

Odgovor urednika: Vaše prisrčne besede so me še prav posebno razveselile, ker prihajajo iz ust vdove, ki je v svojem življenju okusila vso grenkobo boja za obstanek na rodni grudi. Vem kaj pomeni, prerediti in h kruhu pripraviti tako številno družino, s karšno ste bili obdarovani Vi. Želim, da delo, ki ste ga s svojim pokojnim možem, našim vnetim somišljenikom začela, tudi srečno dokončate in da bo Vaša jesen lepša kot je bila pomlad in poletje. Nadaljujte delo med našim kmečkim ljudstvom v svoji okolici in še naprej posnemajte hrvatske kmečke žene, ki so se ravno tako junaško bojevale za svobodo naroda, kot njihovi možje, očetje, bratje in sinovi!

★

Za začetek Vam pošiljam le din 10 za naročnino «Slovenske zemlje» in din 10.— v znak, kar porabite za tiskovni sklad. Sporočam, da sledi v kratkem obširno poročilo o razmerah

v našem okraju in o splošnem narodnem mišljenju. Sedaj sem zelo zaposlen s čiščenjem sadovnjaka.

G. Š., Lipa-Marof.

Odgovor urednika: Zelo me veseli, da ste se odločili na pravo pot, kljub vsem nevesečnostim, ki pa so bile le dozdevne. Na Vaše zadnje in zelo obširno pismo Vam nisem še utegnil odgovoriti, ker čakam, da se ob priložnosti sestanka, ki ga bom imel pri Vas, o vseh teh stvareh osebno pogovoriva; tedaj Vam bom tudi marsikaj razjasnil, kar Vam danes mogoče še ni znano. Do tedaj pa nadaljujte s svojim delom, organizirajte naše ljudstvo in s svojim nesebičnim delom dokažite, da Vam je ljudski blagor prvo, a malenkostne osebne spore prepustite času, da jih uredi in likvidira.

★

Gospod urednik! Sporočam Vam, da smo bili s sestankom, ki ste ga imeli pri nas, zelo zadovoljni. Sklenili smo, da svoje delo še bolj pospešimo; delali bomo s podvojeno močjo, v zavesti, da delamo zase in svoje potomce ter v korist vsemu delovnemu ljudstvu. Nikar se ne bojte, da bi delo zaspalo. Ko bo le cesta malo bolj prehodna, bom šel od vasi do vasi, od somišljenika do somišljenika, po zgledu bratov Radičev, in ljudstvo pridobival in bodril k vnetemu sodelovanju.

K. Ž., iz Notranjske.

Odgovor urednika: Prav nič se ne bojim, da bi delo pri Vas zaspalo, saj Vas k delu dramijo nevzdržne razmere same, v katerih se danes po zaslugi nemarnih slovenskih strank nahajate. Zavedajte se pri svojem apostolskem delu vedno tega, da vse, kar delate v politiki, delate zase in za vse slovensko delovno ljudstvo. Prepričani bodite, da pri tem svojem delu niste osamljeni, ker so v Sloveniji na delu tisoči in tisoči Vaših sotrpinov, ki so spoznali, da je prava pomoč edinole v samopomoči. Sami so zato zagrabili za organizacijsko delo, v zavesti, da delajo za pošteno, pravično in neodložljivo skupno stvar.

★

Odgovor urednika na nekatere dopise, ki jih zaradi obširnosti ne morem objaviti:

L. S., Nova vas: Vaš dopis sem prejel in me vsebina zelo veseli. Obema zaupnikom, ki jih navajate, bom poslal «Slovensko zemljo». Predvsem me pa veseli, da je tako zanimanje za našo stvar ravno med mladino, kar dokazuje, da smo na pravi poti!

R. J., Sl. g.: Zahvaljujem se Vam za poslano in sem članek objavil v tej številki. Tudi zadevno poročilo sem Vam takoj po prejemu Vašega dopisa poslal in upam, da ste že v redu prejeli. Bodite brez skrbi, da boste z naše strani našli tisto moralno podporo, ki jo potrebujete pri svojem delu, a ostalo bomo uredili takoj po praznikih, prosim Vas samo, da mi sporočite konkreten predlog, kje naj bi se sestali, da se vem ravhati. Zahvaljujem se za prisrčna voščila in tudi vam kakor vsem našim somišljenikom in dopisnikom želim veselo in blagoslovljene velikonočne praznike!

Fr. J., Kozje: Vaš dopis je prišel prepozno za objavo v tej številki. Objavimo ga v prihodnji številki. Na sporočene naslove bomo list poslali. B. R. je tudi nas tu v Ljubljani naprosil, pa smo odklonili.

F. G., Celje: Žal je tudi Vaš dopis prišel prepozno in ga porabim za prihodnjo številko. Zaradi praznika smo morali redakcijo prej zaključiti. Zadevo T. bomo uredili in mu poslali vse dosedanje številke. Tudi ostalim bomo poslali.

Uredništvo se vsem dopisnikom zahvaljuje za poslano velikonočno pozdrave in jih prosi, da še naprej vztrajajo in nam pomagajo pri delu.

Mladini na pot!

V zadnjih dvajsetih letih obstoja naše države naši mladini nismo posvečali tiste pazljivosti, ki bi je bila kot bodoča nositeljica našega javnega življenja, potrebna. Dosedanje vladavine so si hotele tudi tu ustvariti svoje močne položaje za vse večne čase. Boj med nasprotujočimi si strujami naše mladine je bil izzvan vedno z namenom, da se usužnji drug drugemu — če ni šlo drugače tudi z nasilnimi metodami — in tako pride do prevlade v mladih srih. Da vse tako početje ni moglo roditi dobrih sadov, nam dovolj jasno prikazuje današnji položaj, ko je naša mladina tako razdvojena in brez pravega in skupnega življenjskega cilja, kakor še nikoli.

Še bolj nevesela ugotovitev pa je, da se je v času raznih režimov namenoma zaviralo delo kmečko-delavske mladine, ki je iskala lastno pot v boju za ustvaritev svojih življenjskih idealov. Bili smo in smo še danes priče, kako uporabljajo razni politični tabori vsa mogoča sredstva, tudi denuncijantska,

da pritiskajo na našo kmečko-delavsko mladino, ker se boje njene poštene misli in trdne volje.

Čas in razmere, v katerih doživljamo mi mladi prva leta svojih državljan-skih pravic, nam nujno narekujejo, da vztrajamo pri tistih idealih, ki smo jih za edino prave spoznali. Da vztrajamo pri zahtevi brezkompromisne demokracije, enakopravnosti in človečnosti za vsakega, ki živi od družbi koristnega dela svojih rok ali glave. To so pogoji tudi splošnega napredka. Kmečko-delavska mladina bo šla samozavestno po poti, ki nam jo je nakazala naša Slovenska kmečko-delavska stranka, ker se zaveda, da je v tem edina naša rešitev.

Kmečko-delavska mladina se bo bojevala, skupaj s svojimi starejšimi in že bolj preizkušenimi tovariši, za vse te ideale.

Jože Rajh, Sv. Ana v Slov. gor.

Finci in Sovjeti sklenili mir

O sklenitvi miru med Finsko in Sovjetsko zvezo smo poročali na kratko že v zadnji številki. Mir je bil sklenjen z velikimi žrtvami majhnega, toda junaškega finskega naroda. Da bo imela Sovjetska zveza strateško zavarovane meje, so morali odstopiti Finci Sovjetom ozemlje, ki je le malo manjše kakor tri Slovenije. Izgubili so zlasti važno Karelijsko ožino z njenim glavnim mestom Viipurijem. Dalje so morali dati Sovjetom v zakup pristanišče in polotok Hangö za trideset let; na njem bodo Sovjeti zgradili svoja pomorska oporišča. Finci so izgubili obalo Ladoškega jezera in dele vzhodne Finske, tako da je stara meja skoraj povsod spremenjena, seveda na škodo Finske. Sovjeti pa bo umaknili svoje čete iz mesta in pristanišča Pečenge ob Severnem ledenem morju, ki bo še naprej finsko, toda Finci ne smejo graditi v Pečengi nobenih obrambnih naprav. Prav tako ne smejo imeti v Severnem ledenem morju nobenih vojnih ladij, podmornic in letal, razen manjših ladij do 500 ton.

Sklenitev premirja med Finsko in Sovjetsko zvezo je prišlo tako hitro, da so bili povsod nemalo presenečeni.

Italija bo pomagala Nemčiji?

V ponedeljek 18. marca sta se sestala na Brennerju (na italijansko-nemški meji na Tirolskem) nemški kancelar Adolf Hitler in italijanski ministrski predsednik Benito Mussolini. Sestanek, ki je trajal dve uri in pol v navzočnosti italijanskega in nemškega zunanjega ministra, je vzbudil povsod po svetu veliko zanimanje in presenečenje, ker je bil popolnoma nenapovedan. Njegov namen je bil utrditi nemško-italijansko prijateljstvo, ki se je v zadnjem času nekoliko omajalo.

Podoba je, da je imel sestanek tudi drug namen. Tuji časniki pišejo, da pripravljata Nemčija novo mirovno ofenzivo, ki naj bi jo vodila Italija,

Vsi ugibljejo, kaj je vzrok finske kapitulacije. V svetovnem tisku beremo razne obtožbe. Nekateri pravijo, da sta največ krivi Anglija in Francija, ki nista nudili Finski potrebne pomoči, drugi pa dolže Švedsko in Norveško, ki nista dovolili, da bi se preko njunega ozemlja pošiljala Finski večja pomoč zaveznikom, ki so baje samo čakali finske prošnje za vojaško pomoč.

Finski primer je za male narode dragocen nauk. Pokazal je, da si bodo morali sami braniti svojo samostojnost, če jo hočejo ohraniti. Zato je finska predaja predvsem poraz vseh malih narodov, česar se moramo zavedati zlasti mi Slovenci, ki ne smemo pričakovati rešitve od nikoder. Rešitev je — kakor je bila za Fince, čeprav je bila plačana z velikanskimi žrtvami — le v nas samih, in zato je zločin nad narodom, če pričakujemo tuje pomoči in se v tem pričakovanju predamo brezbriznosti.

Okrnjeni Finski, ki bo morala sprejeti iz ozemlja, zasedenega po Sovjetih, pol milijona beguncev, je želeli, da bi bila tudi v bodoče vzgled vsem malim narodom in državam. Demokracija in urejene socialne razmere pa bodo najboljša poročila za njeno bodočnost.

ki si zelo prizadeva, da ustvari v Evropi mir. Italijanski državni naj bi vplivali na ameriškega odposlanca Wellesa, ki je zaradi tega sestanka odložil svoj odhod v Ameriko, naj bi pridobil ameriškega prezidenta Roosevelta, da pregovori Anglijo in Francijo na pristanek nemških mirovnih pogojev. Zadnja Rooseveltova izjava, v kateri je odobral stališče zapadnih demokracij (Anglije in Francije), po katerem je mir mogoč samo tedaj, ko bodo vsi mali narodi varni pred vsakim nasiljem, pa kaže, da Roosevelt ne bo hotel posredovati v korist Nemčije. Bližnja bodočnost bo pokazala, v koliko se bodo Hitlerjeve in Mussolinijeve želje izpolnile.

Dogodki po svetu

+ Sumner Welles, Rooseveltov odposlanec, o katerega potovanju po glavnih evropskih prestolnicah smo že poročali, je imel pretekli teden v Londonu več posvetovanj s predstavniki angleške vlade in opozicije. Iz Londona se je vrnil preko Pariza v Rim, kjer je svoj odhod zaradi Mussolinijevega sestanka s Hitlerjem odložil za nedoločen čas. V ponedeljek je bil sprejet pri papežu. Kdaj se vrne v Ameriko, še ni znano.

+ Obrambno zvezo bodo ustanovile Finska, Norveška in Švedska, da se bodo vsaj v bodoče lažje obvarovale pritisku velesil. Tudi Sovjetska zveza sedaj ne nasprotuje tej zvezi, ker je dosegla na Finskem to, kar je želela.

+ 600 tisoč rezervistov je bilo vpoklicanih v Angliji, kar je dokaz, da nameravajo Angleži vojno nadaljevati in ne mislijo na sklenitev kakšnega polovičarskega miru, kot si ga želi Nemčija.

+ Gospodarsko sodelovanje med našo državo in Romunijo bo pospeševala Jugoslovansko-romunska gospodarska zbornica, ki je bila ustanovljena v nedeljo v Belgradu. Jugoslavijo je zastopal trgovinski minister dr. Ivan Andres, Romunijo pa minister za zunanjo trgovino Jon Christu.

+ Nemški pritisk na Romunijo je vedno večji. Romunija se temu pritisku upira in ne dovoli večjega izvoza petroleja in kmetijskih pridelkov v Nemčijo. Pa tudi o nemškem poročilu za sedanje meje neče Romunija nič slišati, ker bi ji gotovo ne koristilo.

+ Nemški letalci so napadli angleško vojno pristanišče Scapa Flow. Pri bombardiranju je bilo 14 ljudi ranjenih, en civilist pa ubit. Zaradi tega je nastalo v Angliji veliko razburjenje, ki ne bo ostalo brez vsakih nasledkov.

+ Spremembo francoske in angleške vlade napovedujejo še za ta teden. Francoska in angleška javnost zahtevata, da se prične tudi dejansko vojna proti Nemčiji. V obe vladi naj bi vstopili mlajši in bolj odločni ljudje.

+ Romunska vlada se je sporazumela z «Železno gardo», organizacijo romunskih fašistov, da si utrdi svoj notranje politični položaj. Pristaši «Železne garde», ki so bili zaprti in internirani, so bili izpuščeni na svobodo. Romunski demokratični politiki so proti sedanji vladi, ker je diktatorska.

+ Japonci so postavili na Kitajskem vazalsko vlado, ki ji načeluje

Vangčingvej, bivši zunanji minister Čangkajškove vlade, ki je edino prava kitajska vlada. Dva ministra pa sta Vangčingveju že ušla k Čangkajšku in odnesla fotografski posnetek pogodbe med Vangčingvejem in Japonci, po kateri je Kitajska izročena na milost in nemilost Japoncem.

+ Turki utrjujejo črnomoško obalo. V Ankaro je prišel francoski general Mourain, ki bo nadzoroval utrjevalna dela in preučil možnosti obrambe turške obale Črnega morja.

+ Južnoafriška zveza (angleški dominion) bo pomagala Angliji, če bo potrebovala njeno vojaško pomoč. Poveljnik angleške vojske na bližnjem vzhodu general Wawel je imel daljša posvetovanja z zastopniki južnoafriške vlade.

+ Ker je Anglija onemogočila Italiji iz Nemčije uvoz premoaga po morju, je bil sklenjen sedaj med zastopniki Italije in Nemčije dogovor, po katerem bodo Italijani uvažali nemški premog po železnicah. Francoski in angleški časniki pišejo, da ta dogovor Italiji ne bo koristil, ker primanjkuje Nemčiji vagonov in lokomotiv.

+ Francoski komunistični poslanci pred sodiščem. Pred vojno sodišče je bilo postavljenih 35 francoskih komunističnih poslancev, 9 pa jih je ušlo, najbrž v Nemčijo.

+ Indijec je streljal na angleške državnike, ki so bili uslužbeni v Indiji na zborovanju Indijske družbe v Londonu. Ubit je bil neki bivši guverner, 3 osebe pa so bile lažje ranjene, med njimi tudi minister za Indijo, lord Zetland.

IZ DOMAČE POLITIKE

Kako bomo volili poslance

Volilni zakon za volitve poslancev je bil pretekli teden v obliki uredbe objavljen v «Službenih Novinah». Poslanci bodo voljeni s tajnimi volitvami za dobo štirih let, če se državni zbor prej ne razpusti. Volitve so tajne in smejo voliti vsi moški državljani, ki so izpolnili 21. leto in ki niso častniki, podčastniki ali aktivni vojaški obvezniki. Volilne pravice tudi nimajo tisti, ki so pravomočno obsojeni na ječo nad eno leto, kdor je v konkurzu, pod varuštvo ali če je bil obsojen na izgubo volilne pravice zaradi volilnih prestopkov. Za poslanca bo izvoljen lahko vsak državljan, ki biva v Jugoslaviji deset let, zna brati in pisati slovenski, hrvaški ali srbski jezik in ima volilno pravico, če je star vsaj 30 let. Aktivni državni, banovinski, mestni in občinski uradniki ne bodo smeli kandidirati.

Poslance bomo volili po okrožnih listah, ki bodo zbrane v državnih listah; te morajo šteti vsaj 15 okrožnih list. Državne liste so vezane na politične skupine in morajo biti vložene pri kasacijskem sodišču vsaj 15 dni pred volitvami.

Glasovali bomo s kroglicami, ki jo bo spustil volilec v skrinjico tiste liste, za katero hoče voliti. Volilo se bo od 8. ure zjutraj do sedmih zvečer. Takoj po končanem glasovanju bo morala komisija pred voliščem javno razglasiti, koliko glasov so dobile posamezne liste. Mandati bodo razdeljeni po proporcionalnem sistemu (vsaka lista dobi toliko odstotkov poslancev, kakor glasov).

Slovenija bo volila po novem volilnem zakonu 29 poslancev, ki se bodo volili v šestih volilnih okrožjih.

1. volilno okrožje s sedežem v Ljubljani sestavljajo okraji Ljubljanska okolica (razen mesta Ljubljane, ki je samostojno volilno okrožje), Radovljica, Kranj, Kamnik in Škofja Loka in bo imelo pet poslancev.

2. volilno okrožje s sedežem v Mariboru sestavljajo okraji Dravograd, Gornji grad, Slovenjgradec, Slovenske Konjice in Maribor-desni breg. Imelo bo štiri poslance.

3. volilno okrožje s sedežem v Murski Soboti sestavljajo okraji Murska Sobota, Maribor-levi breg, Maribor mesto, Ljutomer, Dolnja Lendava in Ptuj, ki bodo volili 7 poslancev.

4. volilno okrožje, ki ima svoj sedež v Celju, sestavljajo okraji Celje, Laško, Šmarje pri Jelšah, Brežice in Krško. Volili bodo šest poslancev.

5. volilno okrožje s sedežem v Novem mestu so okraji Novo mesto, Črnomelj, Litija, Logatec in Kočevje ter bodo volili pet poslancev.

6. volilno okrožje je mesto Ljubljana, ki bo izvolila dva poslanca.

Pod volilni okraj Maribor-mesto spadajo tudi občine Košaki, Kamnica, Selnica ob Dravi in Sv. Križ pri Mariboru.

O volilnem zakonu, zlasti o razdelitvi volilnih okrožij bomo več spregovorili v prihodnji številki.

Ustanovitev Narodne seljačke stranke

V nedeljo je bila ustanovljena v Belgradu Narodna seljačka stranka. Glavni ustanovitelj stranke je dr. Dragoljub Jovanović. Ustanovnega zbora, ki je bil v dvorani Kola srbskih sester, se je udeležilo okrog 1000 delegatov iz vseh srbskih krajev. Sprejeti program stranke zahteva federativno ureditev države, v kateri bo zajamčena enakopravnost Slovencev, Hrvatov in Srbov; v državi morata vladati red in disciplina, ob ohranitvi popolne demokracije. Demokracija mora vladati tudi v zunanji politiki, ker le tako bo vladal mir in bodo mali narodi zavarovani pred zavojevalnimi nameni velikih narodov.

Govorilo je več govornikov, med drugimi tudi Mihajlo Avramović, znani srbski zadružnik, ki je bil izvoljen za častnega predsednika stranke. Izvoljen je bil glavni in izvršni odbor. Predsednik obeh je kmet in pisatelj Radomir Todorović. Glavni tajnik stranke pa je dr. Dragoljub Jovanović sam, kar je najboljša jamstvo, da bo stranka res delavna.

= **Preračun banovine Hrvatske.** Velike skrbi in težkoče prizadeva Hrvatom banovinski preračun, ker se ni izdelan državni preračun. Boj Hrvatov za njihovo gospodarsko samostojnost je težak, ker bi bili srbski gospodarstveniki zaradi gospodarske osamosvojitve banovine Hrvatske prizadeti pri svojih dobičkih. Bodoči preračun banovine Hrvatske bo znašal okrog 2 milijardi dinarjev, toda gotovo še ni, ker se ni dosežen sporazum med vlado in banovino Hrvatsko. Vlada bo uveljavila, dokler ne sestavi preračuna, dvanajstine (to je podaljšanje sedanje preračuna) za 3 ali 4 mesece. Ali bo morala tako storiti tudi banovina Hrvatska, še ni gotovo.

= **Sprememba uredbe o internacijah.** Stanovske organizacije srbskih šolancev zahtevajo, da se razveljavi sedanje uredbe o internacijah in interniranci izpuste. Pravosodni minister dr. Marković je podpisnike spomenice obvestil, da pripravlja vlada spremembo uredbe o internacijah. V bodče bo krivdo internirancev preiskovalo redno sodišče in kdor bo nedolžen, bo izpuščen. Naša zahteva je, da bi vlada s spremembo uredbe o internacijah izdala tudi uredbo o interniranju špekulantov, o kateri se je že precej govorilo, pa še iz nevedno kakšnih razlogov, ni izšla.

= **«Slovenski gospodar»** v eni svojih zadnjih številk zanimivo modruje. Po njegovem mnenju so vsi slovenski in srbski kmetje organizirani v JRZ. Vsi poskušajo organizirati kmete v drugih strankah, bodo po njegovem mnenju prepadli. Kaj bo pisal «Slovenski gospodar» potem, če

pride do združitve JRZ in Narodne radikalne stranke, ki je slovenski del JRZ noče sprejeti v stranko?

= **Spori med muslimani.** Muslimani, ki so bili pred 6. januarjem 1929 organizirani v Jugoslovanski muslimanski organizaciji, a so ob ustanovitvi JRZ vstopili v to stranko, se med seboj ne razumejo. Spor je med bivšim ministrom dr. Šefkijo Behmenom in sedanjim ministrom dr. Džafrom Kulenovićem. V Sarajevu sta pričela oba izdajati vsak svoj list, ki sta imela enaka imena. Zato je moral dr. Kulenović krstiti svoje glasilo z imenom «Narodna Pravda».

= **Prelom med socialisti in komunisti.** Glavni odbor Socialistične stranke Jugoslavije je izdal za somišljenike okrožnico, ki prepoveduje vsako sodelovanje med socialisti in komunisti, ker stoji socialistična stranka na stališču demokracije. Komunisti s svojim delovanjem samo škodujejo delavskemu gibanju, ugotavlja socialistična okrožnica, zato je že zadnji čas, da so socialisti z njimi pretrgali vse stike.

= **Na Hrvatskem je bilo ustavljenih** v zadnjem času več listov, kar smo že poročali. Sedaj je banska oblast ustavila še dva lista: «Srpsko riječ», ki je bila glasilo srbskih prenapetev na Hrvatskem in «Narodni val», ki ga je izdajal Radićev sin Vladimir.

= **Zakon o strankah in shodih,** ki je za demokratizacijo države potreben, bo v kratkem uveljavljen, je dejal na shodu radikalov v Skoplju pravosodni minister dr. Lazica Marković. O načrtu tega zakona smo še obširno poročali.

○ **Izvoz vina iz Slovenije.** Meseca februarja je bilo iz Slovenije izvoženih v Nemčijo in češkomoravski protektorat 181.631 litrov vina. Dosedaj je bilo izvoženega letos iz Slovenije 351.789 litrov vina, največ v Nemčijo, 322.070 litrov. Trgovinski minister dr. Ivan Andres je dosegel v Nemčiji nove kontingente za izvoz vina v znesku 22 milijonov din; to količino vina bo izvozil «Prizad», zato upamo, da bo nakupoval tudi slovenska vina, ker jih Nemci zahtevajo.

○ **Slinavka in parkljevka v celjski okolici.** V Gaberju pri Celju je več živine obolelo za slinavko in parkljevko, zato so vsi sejmi v okolici prepovedani.

○ **Priviligirana agrarna banka,** ki ima namen dajati kmetom posojila po nizkih obrestih, je imela lani 17 milijonov 76.538,81 din čistega dobička, ki ga bo razdelila med delničarje. Vsak delničar bo prejel za delnico, ki glasi na 500 din, po 15 din dividende (nagrade). Delnice niso v rokah kmetov in zato nimajo od dobička, ki je bil napravljen z njihovim denarjem, ničesar.

○ **Pred spremembo uredbe o davkih.** S sedaj veljavno uredbo o davkih, ki je bila objavljena preteklo leto o Božiču, so mnogi nezadovoljni. V finančnem ministertvu pripravljajo spremembo uredbe, ki bo upoštevala želje davkoplačevalcev. Prav bi bilo, da bi bile predvsem upoštevane tudi želje kmetov, ki so povsod zastopani.

Cene živini in lesu

Na ljubljanskem živinskem sejmu so ostale cene neizpremenjene. Voli I. vrste so se plačevali po 6.—6,50 din za kg žive teže, II. vrste po 5.—5,50 in III. vrste po 4,50—5.— din; krave I. vrste pa 5.—5,50, II. vrste po 4.—4,50 in III. vrste po 3,50 do 4 din; teleta od 6 din do 7,50. Prašiči: domači špeharji 9 do 10 din za kg žive teže in pršutarji po 8 do 8,50 din.

Po podatkih ljubljanske borze so cene lesa franko vagon nakladalna postaja za kubični meter naslednje:

Jelovina: hlodi 250 do 310 din, brzjavni drogovi 195—225 din, bordonali 290—320 din, filerji 270—290 din, trami ostalih velikosti 255—315 din, škorote 530—670 din, deske-plohi 740—550 din.

Bukev: hlodi od 30 cm dalje 110—130, hlodi za furnir, čisti od 40 cm dalje 200—220 din, deske-plohi neparjeni 250—490 din, parjeni plohi 320—600 din.

Hrast: hlodi od 30 cm dalje 200—320 din, bordonali 750—855 din, deske-plohi 730—930 dinarjev.

Cena kurivu na ljubljanskem trgu je naslednja: trda drva 110—120 din za kubični meter, mehka drva 75 din za kubični meter, oglje 1,50—3,40 din za kg.

Sejmi

26. marca: Kranjska gora, Lesce, Sv. Lenart v Slov. gor., Mirna peč, Vel. Mraševo, Dole pri Litiji, Horjul, Ljutomer, Lukovica, Železniki, Bizeljsko, Teharje, Črnomelj.

27. marca: Dolnja Lendava, St. Vid pri Stični, Ziri.

28. marca: Nadlesk pri Ložu, Polšnik, Nova cerkev, Dol, okraj Kamnik.

30. marca: Dobje, Sv. Lovrenc pri Požunu, Nemška Loka, Zagradec, Trebelno.

Naše gospodarstvo

Podražitev modre galice

Država ima posebno pogodbo s tovarno «Zorko» v Subotici, po kateri je domača proizvodnja galice zavarovana pred tujo z visokimi carinami. Zato pa je imela država pravico, da je soodločala pri določitvi cen. Ta pogodba med državo in tovarno pa preneha letos 1. junija. Od tega dne naprej ne bo tovarna «Zorka», ki je s pogodbo, ki jo je imela z državo, zaslužila lepe vsote, ker je bila zavarovana pred vsako konkurenco, nič več vezana na cene, ki jih je določala država. In res smo zvedeli, da namerava tovarna ceno galice znatno zvišati. V ministertvu za trgovino je bil te dni posvet med zastopniki tovarne in trgovinskega ministertva, da se reši vprašanje cene modre galice. Ministertvo je zahtevalo ceno po 7.— din franko vsaka železniška postaja. Industrija modre galice pa s to ceno ni zadovoljna in zahteva 7,80 din za kilogram franko postaja, to je za 12 odstotkov višja od tiste, ki jo predlaga trgovinsko ministertvo.

Tovarna se izgovarja, da mora cene zvišati zaradi velike podražitve sirovin, ki so potrebne za izdelovanje modre galice in zaradi zvišanja mezd delavstvu. Država še naprej vztraja na svoji zahtevi, naj bo cena modri galici

7.— din za kilogram franko postaja. Ker je modra galica vinogradnikom za obvarovanje vinogradov pred peronosporo nujno potrebna in je njih položaj zaradi mednarodnih zapletljivih slabši od lanskega, je tudi cena 7.— din za kilogram še zmerom previsoka. Zato vinogradniki odklanjajo vsako podražitev galice, ker so ugovori tovarne povsem neupravičeni.

Podoba je, da so vse pritožbe vinogradnikov brez uspeha in bo obveljala nazadnje le volja tovarne, ki bo lahko nemoteno oskrbovala trg z modro galico in tudi sama določala ceno. Vinogradniki se zato boje, da spomladi, ko bo treba škropiti, nastane pomanjkanje galice, ker jo tovarna ne bo hotela dobavljati, da bi lažje dosegla čim večji dobiček in bo ceno galice še zvišala. Dolžnost države je, da to nameru industrije prepreči in pomaga vinogradnikom v njihovem boju za cenenó modro galico.

Da se v bodče prepreči take izkoriščevalne namere industrije modre galice, so se odločile nekatere večje vinogradniške zadrage in Kmetijske zbornice, da ustanove lastno tovarno za modro galico. To prizadevanje pa bo podprla tudi država in upati smemo, da načrt uspe.

Cene, po katerih bomo izvažali konje

Izvoz konj se je v zadnjem času zelo povečal. Ker pa so se dogajale razne sleparije na škodo kmetov, je izdala vlada pretekli mesec uredbo o izvozu konj. Namen uredbe je, preprečiti vse špekulacije raznih verižnikov, ki bi hoteli na kakršen koli način oškodovati kmete-konjerejce. Zato določa 3. člen uredbe tudi ustanovitev strokovnega odbora za promet s konji. Ta odbor je bil takoj po uveljavljanju uredbe tudi imenovan. Pretekli teden pa je končal s svojim delom in določil minimalne (najnižje) cene, po katerih se bodo smeli prodajati konji, namenjeni za izvoz.

Najnižja cena je za male gorske konje 3.000 din, za lažje jahalne, lažje tovarne in lažje vlačilne konje 5.000 din in za težje jahalne in vlačilne konje 8.000 din.

Ker so cene naših konj v zamejstvu izredno visoke, bodo morali izvozniki plačati še poseben prispevek, ki bo določen pozneje, da se jim tako prepreči prekomerne dobičke. Iz teh prispevkov se bo ustanovil pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine poseben sklad za pospeševanje konjereje. Nakup konj za izvoz, oziroma prodaja bo odslej mogoča samo na posebnih sejmih, ki bodo določeni v posameznih konjerejskih središčih. Da se bodo določbe uredbe izvajale, bo na vsakem takem sejmu posebna komisija, katere naloga bo skrbeti, da se bodo trgovci res držali predpisanih cen.

Kupujte pri tordkah, ki oglašujejo v našem listu!

DOMAČE NOVICE

Hrvatski književniki v Ljubljani.

V petek 8. marca so gostovali na povabilo Društva slovenskih književnikov mladi hrvatski pisatelj in pesnik. V dramskem gledališču so brali odlomke iz svojih najboljših del. Uvodno besedo je imel gl. urednik «Hrvatskega dnevnika» in hrvatski pisatelj dr. Ilija Jakovljević o slovensko-hrvatski kulturni vzajemnosti in delu mladih hrvatskih pisateljev in pesnikov. O njihovem obisku se je razvila v časnikih živahna polemika, ki je dokaz, da vlada povsod za obisk veliko zanimanje.

Kot prepričani poborniki slovensko-hrvatske vzajemnosti obisk hrvatskih pisateljev v Ljubljani toplo pozdravljamo z željo, da bi bilo še več takih obiskov v Ljubljani in slovenskih v Zagrebu, da bi se kulturne zveze med Slovenci in Hrvati še bolj poglobile.

* **Vlak je povozil na kolodvoru Maribor-Studenci** 57 letnega železniškega vratarja Filipa Berlota. Nesrečni Berlot je kmalu po prevezu v bolnišnico v velikih bolečinah izdihnil.

* **Mlad dijak žrtev tovarnega avtomobila.** Ko se je vračal dijak meščanske šole v Šoštanj Milan Pačnik s svojo sestro domov v Velenje, ga je povozil tovarni avtomobil. Mladi dijak je bil ta dan še posebno dobre volje, ker se je veselil povratka svojega očeta od orožnih vaj.

* **Pižmovke v Muri.** Pižmovke, ki jih prištevamo med najbolj škodljive vodne živali, so se pojavile v večjem številu pri Apačah v Muri. Ker se hitro množe, je nevarnost, da se razmnože tudi drugod. Zato je dolžnost oblasti, da poskrbi vse potrebno za pravočasno uničenje te nadloge, ker drugače bodo gotovo delale veliko škodo.

* **Razbojnika Antona Haceta,** ki ima na vesti več ubojev in večjih vlovov, so prijeli v Kranju. Sedaj je v Ljubljani v preiskovalnem zaporu, da bodo dognali vsa njegova razbojništva. Haca je doma iz Notranjskega.

* **Podpore družinam tistih,** ki so bili poklicani na orožne vaje. V Sloveniji je bilo izplačanih teh podpor za 4.498.625 din, v vsej državi pa 50 milijonov dinarjev. Sedaj je v ta namen odobren nov kredit v znesku 50 milijonov dinarjev.

* **Stari dinarski kovanci** izgubijo veljavo 20. aprila, na kar opozarjamo podeželsko ljudstvo, da jih pravočas-

no zamenja za nove. Zamenjuje jih vsak poštni urad.

* **Pomanjkanje prostorov v ljubljanski bolnišnici.** Ljubljanska bolnišnica je prenapolnjena. Bolniki leže po tleh, novih pa sploh ne sprejemajo. Posebno je prenapolnjena porodnišnica in oddelek za ženske bolezni. Zadnji čas je že, da se nekaj stori za razširitev ljubljanske bolnišnice, da ne bo slovenskemu narodu v sramoto. Tisti, ki toliko vpijejo o ljubezni do naroda, naj se izkažejo!

* **Verouk,** ki se je dosedaj v nekaterih šolah na Koroškem poučeval še v slovenskem jeziku, se ne sme več. Na Koroškem je okrog 15.000 slovenskih šoloobveznih otrok, ki v šoli nikoli ne slišijo besede v materinskem jeziku.

Tebi!

ki zemeljske dobrate pridobivaš a jih sam bolj mal uživaš

Kodar v Ljubljano te nanese pot, obišeš pač gostilno, saj si lačen in morda žejen si tedaj, posebno če še plačeval si davke, ali pa na sodišču si imel opravke, takrat oglasi se pri nas, da razvedriš se in okrepiš, saj postrežbo dobro in po nizki ceni pač dobiš . . .

GOSTILNI „PRI LOVCU“

LJUBLJANA

Cesta 29. oktobra (Rimska) št. 24 ali Bleiweisova št. 2

Mlekin je sredstvo za pomnoženje mleka pri kravah in za dobro prebavo. Zavoj mali din 10.—, veliki din 16.—.

Bister fluid za konje za masažo pri raznih poškodbah nog in kit. Steklenica, mala din 10.—, velika din 20.—.

Bister prašek prepreči mnogoktere konjske bolezni posebno pa nadohu, zavoj din 10.—. Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjeva napravite z **jablalom**, zavoj din 10.—, poštnino zaračunamo posebej.

Drogerija Emona, Iv. Kanc, Ljubljana, Nebotičnik